

Celem projektu badawczego jest w pierwszej kolejności analiza użyteczności zastosowania dwóch psychologicznych pojęć – to jest pojęcia ‘intuicji’ oraz pojęcia ‘wglądu’ – do rekonstrukcji zachodzących podświadomie procesów poznawczych, towarzyszących rozumowaniom prawniczym. Ponadto, kolejnym celem projektu jest zastosowanie wyników przeprowadzonych badań do analizy porównawczo-rewizyjnej głównych, tradycyjnych teorii z zakresu epistemologii prawniczej.

Główne hipotezy badawcze, które projekt podejmuje się zweryfikować, to:

1. Nieświadome procesy poznawcze są kluczowe dla wyczerpującego zobrazowania prawniczych rozumowań poznawczych; podlegają one podziałowi odpowiadającemu dwóm różnym, choć wzajemnie powiązanim kategoriom zjawisk psychologicznych: ‘intuicji’ i ‘wglądu’ (*insight*).
2. Niektóre tradycyjne koncepcje dotyczące rozumowań prawniczych – w szczególności koncepcja *huchu* Josepha Hutcheson’a, oraz hermeneutyka prawnicza – mogą podlegać reinterpretacji w obliczu wpływu współczesnych analiz psychologicznych, dotyczących zjawisk ‘intuicji’ i ‘wglądu’.

W celu zweryfikowania prawdziwości powyższych hipotez badawczych, autor projektu zamierza przeprowadzić wnikliwą analizę psychologicznego zjawiska ‘wglądu’, oraz jego odniesienia do pojęcia ‘intuicji’. Następnie autor zamierza zastosować wyniki przeprowadzonych badań w celu krytycznej analizy i rewizji obecnych teorii odnoszących się do rozumowań prawniczych. Ponieważ analiza taka nie została dotychczas przeprowadzona ani na gruncie polskiej doktryny teorii prawa, ani na międzynarodowej arenie badawczej, projekt wydaje się być wysoce nowatorski dla dziedziny epistemologii prawniczej. Jak zostało to już podkreślone, celem projektu jest zarówno analiza użyteczności zastosowania dwóch psychologicznych pojęć – to jest pojęcia ‘intuicji’ oraz pojęcia ‘wglądu’ – do rekonstrukcji zachodzących podświadomie procesów poznawczych, towarzyszących rozumowaniom prawniczym, jak i zastosowanie wyników przeprowadzonych badań do krytycznej analizy głównych, tradycyjnych teorii z zakresu epistemologii prawniczej. Jak już zostało to podkreślone, według najlepszej wiedzy autora projektu, nie istnieją obecnie badania naukowe podejmujące problem wyróżnienia kategorii ‘wglądu’ w analizie intuicyjnych rozumowań prawniczych. Co więcej, obecny prąd badawczy na międzynarodowej arenie analiz psychologicznych wydaje się wyraźnie dążyć do odróżnienia kategorii ‘wglądu’ od kategorii ‘intuicji’ w ramach podejmowanych badań. W związku z powyższym zachodzi potrzeba odniesienia istniejących koncepcji nieświadomych rozumowań prawniczych do wyżej wymienionych trendów badawczych. Wpływ wyników projektu na rozwój teorii prawa wydaje się być znaczący w związku z przedstawionym powyżej stanem wiedzy naukowej i postulatami badawczymi związanymi z badaniami nad ludzką intuicją. Jak podkreślił Bob Harbort (1997, p. 134): “we must either come to understand what we mean by intuition or replace it with something else (...)” – stwierdzenie to wydaje się mieć zasadnicze odniesienie również do dziedziny prawa.